

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
112/7.04.2014

553

28.03.2014

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată „*Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice*”, inițiată de domnul senator PP-DD Vochițoiu Haralambie (Bp. 814/2013).

I. Principalele reglementări

Această inițiativă legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare*, propunându-se, în principal, următoarele:

- asimilarea perioadei în care asiguratul a fost elev al unei școli profesionale de ucenici sau al unui liceu industrial profesional ca stagiul de cotizare în sistemul public de pensii;
- abrogarea prevederilor conform cărora stagiul de cotizare se certifică și la cererea asiguraților, contra cost (tariful serviciului respectiv este stabilit anual de Casa Națională de Pensii Publice și casele de pensii sectoriale);

- reducerea vârstei standard de pensionare pentru femei de la 63 de ani, cât este în prezent, la 60 de ani, precum și reducerea stagiului complet de cotizare pentru femei de la 35 de ani, cât este în prezent, la 30 de ani;
- reducerea stagiului complet de cotizare de la 30 la 20 de ani pentru personalul din unitățile miniere care și-a desfășurat activitatea în subteran cel puțin 50% din timpul normal de muncă în luna respectivă;
- stabilirea unei formule de calcul mai avantajoase pentru pensia anticipată parțială, în sensul diminuării cuantumului pensiei pentru limită de vârstă ce s-ar fi convenit cu 0,5% pentru fiecare lună de anticipare față de 0,75%, cât prevede legea în prezent;
- modificarea modului de calcul a punctajului mediu anual realizat de personalul din unitățile miniere care și-a desfășurat activitatea în subteran cel puțin 50% din timpul normal de muncă în luna respectivă;
- majorarea cu 100% a punctajelor lunare pentru perioadele în care au desfășurat activități în locuri încadrate în grupa I de muncă în subteran, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, sau în locuri de muncă încadrate în condiții speciale;
- stabilirea valorii punctului de pensie anual prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat, la cel puțin 45% din câștigul salarial mediu brut anual utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat prognozat pentru anul următor;
- aplicarea indicelui de corecție și persoanelor înscrise la pensie anterior datei de 31 decembrie 2010;
- includerea în categoria locurilor de muncă încadrate în condiții speciale și a activităților de preparare de cărbuni: măcinare, flotare, filtrare.

II. Observații

1. Referitor la soluțiile legislative preconizate la **pct. 1** inițiativei legislative, considerăm că aplicarea acestora ar crea o discriminare evidentă față de alte categorii de persoane, cum ar fi cele care au urmat cursuri postliceale sau alte forme de învățământ mediu.

Luând în considerare faptul că între obiectivele importante ale construcției bugetare se numără și ajustarea deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat către niveluri sustenabile, apreciem că adoptarea acestei soluții legislative reprezintă o situație în avantajul persoanelor care au urmat

cursurile școlilor profesionale, dar ar produce simultan un dezechilibru grav între veniturile și cheltuielile sistemului public de pensii.

2. La **pct. 2** al inițiativei legislative se propune abrogarea prevederilor conform cărora stagiul de cotizare se certifică și la cererea asiguraților, contra cost. Astfel, considerăm că această soluție legislativă nu este oportună, întrucât legea prevede ca, odată la 2 ani, să se elibereze adeverințe de stagii de cotizare gratuit asiguraților din sistemul de asigurări sociale de stat, urmând ca acestea să fie eliberate și la cerere, ori de câte ori este nevoie, având în vedere că *Decretul nr. 92/1976 privind carnetul de muncă* a fost abrogat în data de 01.01.2011, iar dovedirea stagiilor de cotizare se face pe baza datelor rezultate din declarațiile de asigurări sociale depuse de angajatori, date care se regăsesc în aceste adeverințe.

3. Referitor la reducerea vârstei standard de pensionare pentru femei, precum și a stagiului complet de cotizare a acestora, prevăzute la **pct. 3** al inițiativei legislative, semnalăm faptul că reforma sistemului public de pensii, determinată de o serie de factori macro-economici și sociali care au impus schimbări în ceea ce privește sistemul public de pensii, elementele parametrice, condițiile de eligibilitate pentru diferitele categorii de pensionari, creșterea gradului de responsabilitate și control, a presupus o serie de măsuri menite să îmbunătățească sustenabilitatea acestuia. Printre acestea se numără și creșterea eşalonată a vârstelor standard de pensionare și, implicit, a stagiilor complete de cotizare ca urmare a creșterii speranței de viață a populației și egalizarea graduală, până în anul 2030, a stagiului complet de cotizare pentru femei și bărbați. Aceste măsuri au vizat toți beneficiarii sistemului public. Mai mult, pe viitor se preconizează ca vârsta standard de pensionare să fie de 65 de ani atât la femei, cât și la bărbați.

Trebuie menționat faptul că aceste direcții de acțiune se circumscriu preocupărilor generale manifestate în domeniul pensiilor de statele membre ale Uniunii Europene, documentele comunitare recente subliniind faptul că, în contextul unei societăți cu o populație îmbătrânită, va fi din ce în ce mai greu să se asigure sustenabilitatea financiară a sistemelor de pensii.

4. În ceea ce privește **pct. 4** al inițiativei legislative, menționăm că, potrivit prevederilor art. 56 alin. (5) din *Legea nr. 263/2010*, pentru persoanele care au realizat un stagiul de cotizare de cel puțin 20 de ani în locurile de muncă prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. a) și f) stagiul complet de cotizare este de 30 de ani.

În conformitate cu prevederile art. 100 lit. b) din lege, persoanele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupa I de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, sau cele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții speciale de muncă, potrivit legii, beneficiază de majorarea punctajelor lunare realizate în perioadele respective cu 50% pentru perioadele în care au desfășurat activități în locurile menționate.

În consecință, prevederile art. 56 alin. (5) din *Legea nr. 263/2010* nu pot fi analizate de sine stătător, ci trebuie coroborate cu prevederile art. 100 din același act normativ, acestea aplicându-se concomitent.

Prin majorarea punctajelor lunare, potrivit art. 100 din *Legea nr. 263/2010*, s-a urmărit compensarea faptului că legea dispune în cazul persoanelor prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. a) și f) ca stagiul complet de cotizare utilizat la determinarea punctajului mediu anual să fie de 30 de ani.

Față de dispozițiile menționate, constatăm că, la adoptarea *Legii nr. 263/2010*, legiuitorul a avut în vedere specificul activităților desfășurate în unitățile miniere, în subteran, și a activităților artistice, stabilind, în consecință, condiții distincte de calcul al pensiei pentru limită de vârstă pentru aceste categorii de asigurați. Totodată, la elaborarea legii s-a avut în vedere respectarea principiilor pe baza cărora se organizează și funcționează sistemul public de pensii.

5. În ceea ce privește acordarea pensiei anticipate parțiale, în spiritul legislației actuale, aceasta constituie o facilitate pe care sistemul public de pensii o oferă participanților care doresc să se retragă mai devreme de pe piața muncii, ca opțiune personală.

Posibilitatea obținerii cu anticipație, în limitele impuse de lege, a unor drepturi de asigurări sociale reprezintă, totodată, garanția asigurării unor mijloace de subzistență pentru persoanele care, fiind lipsite de resurse materiale din cauza expirării perioadelor de șomaj sau în lipsa locurilor de muncă, nu îndeplinesc condițiile pentru pensionarea la limită de vârstă.

În acest sens, precizăm faptul că prin existența unui număr mare de beneficiari de pensie anticipată sau anticipată parțială se reduce semnificativ vârsta reală de pensionare, ori prin *Legea nr. 263/2010* s-a urmărit tocmai creșterea vârstei standard de pensionare prin descurajarea numărului de pensionări anticipate parțiale.

La stabilirea modului de calcul al pensiei anticipate parțiale s-au avut în vedere reglementările în vigoare în statele membre ale Uniunii Europene, și

anume: aplicarea unui procent de penalizare mai mic a pensiei anticipate parțiale care se menține permanent; aplicarea unui procent de penalizare mai mare care se menține până la împlinirea vârstei de pensionare pentru limită de vârstă. În final s-a adoptat cea de-a doua soluție, respectiv de a menține temporar procentul de penalizare, dar într-un procent mai mare.

Potrivit prevederilor *Legii nr. 263/2010*, cuantumul pensiei anticipate parțiale se stabilește prin diminuarea cuantumului pensiei pentru limită de vârstă care s-ar fi convenit cu 0,75% pentru fiecare lună anticipată, până la îndeplinirea condițiilor pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă. În consecință, legiuitorul a avut în vedere aplicarea unui procent egal de penalizare de 0,75% pentru fiecare lună de anticipare în cazul persoanelor care solicită această categorie de pensie, diminuarea fiind cu atât mai mică cu cât numărul de luni cu care se solicită pensionarea față de vârsta standard sau vârsta standard redusă este mai mic.

De asemenea, precizăm faptul că drepturile de pensie se stabilesc conform *principiului contributivității la sistemul public de pensii*, pe baza *sistemului de puncte*, care a fost introdus începând cu data de 1 aprilie 2001, prin *Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale*, abrogată în prezent, iar cuantumul pensiei se calculează pe baza drepturilor salariale pe care persoana le-a avut de-a lungul întregii activități profesionale, în raport cu salariile medii anuale brute sau nete din perioadele respective, în funcție de care se calculează punctajele anuale. Prin urmare, considerăm că modificarea formulei de calcul a penalizării în caz de pensionare anticipată, astfel cum se propune la **pct. 5** din inițiativa legislativă, nu poate fi acceptată, întrucât ar afecta sustenabilitatea financiară a sistemului de pensii.

6. Considerăm că soluția legislativă preconizată la **pct. 6** al propunerii legislative, ar crea o discriminare între persoanele care au lucrat în subteran în diferite perioade prin utilizarea la determinarea punctajului mediu anual a unor stagii de cotizare diferite, conducând, astfel, la cuanțumuri de pensii diferite pentru același stagiul de cotizare realizat.

7. Completarea art. 100 cu o nouă literă, **lit. b¹**), prevăzută la **pct. 7** al inițiativei legislative, în sensul majorării punctajelor lunare cu 100% în cazul persoanelor care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupa I de muncă, subteran, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, sau în locuri de muncă în condiții speciale, potrivit art. 30 alin. (1) lit. a), nu se justifică, întrucât celelalte categorii de persoane care și-au desfășurat

activitatea în grupa I de muncă sau în condiții speciale de muncă pentru care legislația prevede majorarea punctajelor lunare cu 50% pentru perioadele respective ar fi defavorizate.

8. În ceea ce privește soluțiile preconizate la pct. 8 al inițiativei legislative, menționăm că, potrivit art. 102 alin. (1), (2), (2¹), (3) și (4) din *Legea nr. 263/2010*:

„(1) La data intrării în vigoare a prezentei legi, valoarea punctului de pensie este de 732,8 lei.

(2) Valoarea punctului de pensie se majorează anual cu 100% din rata medie anuală a inflației, la care se adaugă 50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat.

(2¹) Începând cu anul 2013, indicatorii prevăzuți la alin. (2), utilizați la stabilirea valorii punctului de pensie pentru anul următor, sunt cei definitiv, cunoscuți în anul curent pentru anul calendaristic anterior, comunicați de Institutul Național de Statistică.

(3) În situația în care unul dintre indicatorii prevăzuți la alin. (2) are valoare negativă, la stabilirea valorii punctului de pensie se utilizează indicatorul cu valoare pozitivă.

(4) În situația în care indicatorii prevăzuți la alin. (2) au valori negative, se păstrează ultima valoare a punctului de pensie”.

Avându-se în vedere evoluția crizei economice din anul 2009, precum și extinderea acesteia până în prezent, s-a impus luarea de urgență a unor măsuri pentru a se putea asigura respectarea angajamentelor asumate de România prin semnarea acordurilor de împrumut cu organismele financiare internaționale, acorduri absolut necesare pentru stabilitatea economică a României, pentru atingerea țintelor de deficit ale bugetului general consolidat.

În prezent, ținând cont de recomandările Comisiei Europene și ale organismelor financiare internaționale referitoare la reducerea cheltuielilor bugetare, rezultă că, pentru evitarea riscurilor semnalate, este necesară adoptarea unei politici de restrângere a cheltuielilor bugetare și de abordare mai prudentă a deficitului bugetar.

Ținând cont de presiunile și riscurile determinate de evoluția economică internă și externă, adoptarea unui act normativ în sensul celui propus de inițiator ar presupune angajarea de cheltuieli suplimentare de la bugetul asigurărilor sociale de stat.

9. Modificarea art. 162 alin. (2) din *Legea nr. 263/2010*, propusă la **pct. 9** al inițiativei legislative, cu privire la determinarea punctajului mediu anual prin utilizarea *salariului mediu brut*¹ pe țară în vigoare în perioada respectivă pentru persoanele care, pentru o anumită perioadă de stagiu de cotizare, în carnetul de muncă sau în alte acte doveditoare au înregistrate drepturile salariale, ar conduce, în majoritatea cazurilor, la situații în care persoanele care nu dovedesc drepturile salariale ar obține un punctaj mediu anual mai mare decât cele care dovedesc drepturile salariale.

10. Precizăm faptul că soluția propusă la **pct. 10**, conform căreia la determinarea punctajelor lunare să se ia în considerare și sporurile și adaosurile cu caracter permanent sau nepermanent pentru care s-au plătit, de către angajatori, contribuții de asigurări sociale și care sunt înscrise în carnetul de muncă sau sunt dovedite cu adeverințe eliberate de unități, precum și sporul de vechime real obținut în perioada de activitate și înscris în carnetul de muncă sau în alte acte doveditoare, ar implica următoarele aspecte practice:

- necesitatea de a solicita tuturor pensionarilor dovada sporurilor menționate, aspect de natură a genera nemulțumiri majore în rândul acestora, în contextul în care, în foarte multe cazuri, este imposibil a se face o astfel de dovadă, deoarece fostele unități angajatoare nu mai există, iar arhivele statului nu dețin astfel de date;

- generarea de debite în acele cazuri în care se constată că veniturile astfel realizate au fost mai mici decât salariul utilizat deja la calculul punctajului conform art. 164 din *Legea nr. 19/2000*, respectiv art. 165 din *Legea nr. 263/2010*;

- s-ar crea discriminări între persoanele pensionate conform legislației anterioare și cele pensionate în condițiile propuse.

11. Referitor la completarea adusă art. 168 din lege, propusă la **pct. 11** al inițiativei legislative, considerăm că aceasta nu este oportună, întrucât, odată cu modificările legislative începând cu data de 1 aprilie 2001, asigurații sistemului public de pensii nu au mai contribuit la Fondul pentru pensia suplimentară.

În acest context, reamintim faptul că, la data de 1 aprilie 2001, odată cu introducerea contribuției individuale de asigurări sociale, salariile brute au fost majorate corespunzător cotei acestei contribuții.

¹ În prezent, se utilizează salariul minim pe țară

12. În ceea ce privește soluțiile legislative preconizate la **pct. 13, 14 și 15** din propunerea legislativă, menționăm faptul că majorarea punctajelor anuale cu 50% pentru persoanele care au desfășurat activități în fosta grupă I de muncă a avut la bază faptul că, pentru desfășurarea activității în astfel de condiții, persoanele beneficiau de un spor la vechimea realizată de 6 luni/an (adică 50%). Întrucât pentru acest spor nu se putea determina punctajul anual, s-a considerat necesară majorarea punctajelor din perioada respectivă. Prin urmare, considerăm că nu se justifică majorarea cu 100% a punctajelor celor care au lucrat în fosta grupă I de muncă.

Subliniem, totodată, faptul că și pentru sectorul minier există aceeași reglementare și, prin urmare, considerăm că prin aplicarea măsurilor propuse s-ar genera o situație de discriminare între celelalte categorii de persoane care au desfășurat activități încadrate în fosta grupă I de muncă.

13. Referitor la **pct. 15** al inițiativei legislative, precizăm că, potrivit art. 170 din *Legea nr. 263/2010*:

„(1) Pentru persoanele înscrise la pensie începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi, la punctajul mediu anual determinat în condițiile art. 95 se aplică un indice de corecție calculat ca raport între 43,3% din câștigul salarial mediu brut realizat și valoarea unui punct de pensie în vigoare la data înscrierii la pensie, actualizată cu rata medie anuală a inflației pe anul 2011.

(2) Începând cu anul 2013, câștigul salarial mediu brut realizat, prevăzut la alin. (1), este cel definitiv, cunoscut în anul precedent celui în care se deschide dreptul la pensie pentru anul calendaristic anterior, comunicat de Institutul Național de Statistică.

(3) Indicele de corecție se aplică o singură dată, la înscrierea inițială la pensie.

(4) Punctajul mediu anual rezultat în urma aplicării indicelui de corecție reprezintă punctajul mediu anual realizat de asigurat, care se utilizează la determinarea cuantumului pensiei”.

Indicele de corecție menționat a fost prevăzut ca o formă de protecție a persoanelor ale căror drepturi de pensie s-au deschis exclusiv în baza prevederilor *Legii nr. 263/2010*, ca o compensare a măsurilor menite să îmbunătățească sustenabilitatea sistemului public de pensii introduse de acest act normativ, respectiv creșterea vârstei de pensionare.

14. Prevederile legale referitoare la majorarea drepturilor salariale în scopul nediminuării venitului net pentru ceilalți asigurați ai sistemului public

de pensii au fost introduse prin *Legea nr. 19/2000*, începând cu data de 1 aprilie 2001, dată la care s-a introdus contribuția individuală de asigurări sociale. Odată cu intrarea în vigoare a *Legii nr. 263/2010*, respectiv 1 ianuarie 2011, au devenit asigurați ai sistemului public de pensii și persoanele prevăzute la art. 6 alin. (1) lit. c) din lege, care, anterior acestei date, nu plăteau contribuție individuală de asigurări sociale, motiv pentru care art. 177 din lege, ce se dorește a fi completat la **pct. 16** al inițiativei legislative, se referă numai la această categorie de persoane.

15. Încadrarea locurilor de muncă în condiții speciale de muncă s-a efectuat ca urmare a obținerii avizului de încadrare în condiții speciale de muncă.

Avizele de încadrare a locurilor de muncă în condiții speciale, emise de *Comisia pentru acordarea avizelor de încadrare în condiții speciale*, s-au acordat în mod distinct societăților care au solicitat acest lucru, care au îndeplinit criteriile stabilite prin *Hotărârea Guvernului nr. 1025/2003 privind metodologia și criteriile de încadrare a persoanelor în locuri de muncă în condiții speciale, cu modificările și completările ulterioare*, având în vedere Anexa 1 la acest act normativ care cuprinde lista locurilor de muncă în care se desfășoară activități ce pot fi încadrate în condiții speciale.

Deoarece Anexa 2 la *Legea nr. 263/2010* prevede, în mod expres, activitățile care, conform acestui act normativ, beneficiază de încadrare în condiții speciale de muncă, încadrarea și a altor activități în condiții speciale, respectiv a celor de preparare de cărbuni, așa cum se propune la **pct. 18** al inițiativei legislative, se poate dispune numai în baza unui act normativ ce ar urma să fie aprobat în acest sens, fapt ce contravine *Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, cu modificările ulterioare*, care transpune *Directiva Consiliului din 12 iunie 1989 nr. 89/391/CEE privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă*, precum și celor 19 hotărâri de Guvern care transpun directivele specifice din domeniul securității și sănătății în muncă, care nu mai prevăd altfel de condiții decât cele normale.

Pentru a fi în spiritul directivei transpuse, angajatorul are ca obligații principale următoarele:

- să asigure securitatea și sănătatea în toate aspectele legate de muncă;
- să ia măsurile necesare pentru asigurarea securității și protecția sănătății lucrătorilor, prevenirea riscurilor profesionale și asigurarea cadrului organizatoric și a mijloacelor necesare securității și sănătății în muncă;

- să respecte limita maximă de expunere profesională admisă pentru lucrătorii săi în cazul noxelor pentru care s-au stabilit astfel de limite în cele 19 hotărâri ale Guvernului din domeniul securității și sănătății în muncă.

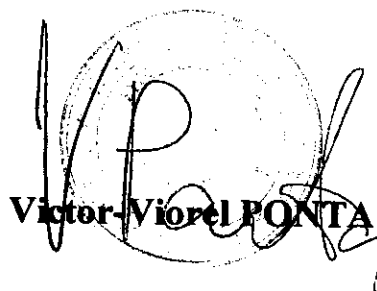
Neîndeplinirea acestor obligații constituie abateri pentru care sunt prevăzute sancțiuni atât în *Legea nr. 319/2006*, cât și în hotărârile Guvernului menționate, care prevăd măsuri speciale de remediere.

De asemenea, menționăm că aceste obligații sunt prevăzute și în directivele transpuse și, prin urmare, fac parte atât din legislația națională, cât și din legislația europeană.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei propuneri legislative.**

Cu stimă,

Victor-Viorel PONTA

Domnului senator Călin-Constantin-Anton Popescu-Tăriceanu
Președintele Senatului